

DEMOKRACIJA

Uredništvo in uprava:
Gorica - Riva Piazzutta 18
Cena: Posamezna števil. L. 15.—
Naročnina: Mesečna L. 65.—
Pošt. štev. rač. št. 9-18127

Leto II. - Štev. 9

Gorica - Trst, 27. februarja 1948

Izhaja vsak petek

Kalvarija Češkoslovaške Komunizem hoče zaslužiti tudi Čehe in Slovake

Najbolj napreden in najbolj svobodoljubni narod med Slovani je češki narod. Je to narod Libuše, narod kralja sv. Václava, narod Husa in Komenskega, narod Kolaža, Tyrša in Havlička, Borovskega in narod Masaryka. Kakor smo bili Slovenci skozi tisočletja predstraža slovanstva na evropskem jugu, tako so bili Čehi predstraža Slovanov v srednji Evropi. Od Suhih Krutov (1278) preko Belegore, preko Piave in Sibirskih step vse tja do Hitlerja in njegove Nemčije se je ta narod boril in krvavel za svojo narodno bitnost in svoj narodni obstoj, za človečanske pravice, za svobodo in prostost. Njegove gigantske borbe proti Nemcem so tisočletni mejniki boja in odpora ne samo v njegovi zgodovini, ampak tudi v zgodovini vsega slovanstva. Ta narod ni nikoli klonil v svojih črnih dneh, zlomili ga niso niti Habsburžani, niti Nemci in stopil je v dvajseto stoletje kot nosilec bakle prosvete in svobode, kakor malokateri velikih narodov Evrope in sveta. Njegova moč je bila ukoreninjena v globoki prežetosti vseh slojev naroda z neusahljivo voljo in stremiljenjem do napredka, prostosti in neodvisnosti. V teh človeških vrednotah je bila, je in ostane ustvarjalna sila in moč češkega naroda.

Križev pot se ponavlja

Češkoslovaški narod je nastopil pot nove Kalvarije. Fasikomunizem se je vrgel nanj pod vodstvom internacionalnega tujca Gottwalda, ki mu skuša vsiliti s pomočjo azijskega mongola Džugasvilija, ki se sedaj imenuje Stalin (— to so pač dejstva tovariši —) azijske metode terorističnega komunizma. Nova tragedija češkoslovaškega naroda je kriče dokaz, ki do skrajnih mej potrjuje bridko resnico vseh naših svaril pred komunizmom. Toda mnogi naši ljudje še niso verovali; še so upali in pričakovali, da bo v komunizmu vendar še zrno poštenja in morale, da je v komunizmu vendar še nekaj prostosti in demokracije, morda tudi nekaj slovanstva, četudi ni komunizem zrastle na slovanstvih tleh in je tuj slovanstvom miselnosti v svojem bistvu in svojih metodah. Krutost, verolomnost, zahrbtnost, hinavščina in laž, te cvetke ne rastejo na slovanstvem drevesu. Ali zgodilo se je, da je sedaj komunizem odvrigel krinko, pod katero se je predstavil češkoslovaškemu narodu in vključil svoji številni manjšini zasedel v državi vse ključne položaje, kakor notranje ministrstvo, vojno ministrstvo itd. Tudi v Jugoslaviji se je polastil komunizem s pomočjo Osvobodilne fronte, z obljubami, pod pretvezo demokracije in svobode,

vse oblasti in državo zaslužil ter moralno in gospodarsko uničil. Za Jugoslavijo je prišla na vrsto Bolgarija, potem Poljska in končno Romunija in Ogrska. Edina Češkoslovaška je ohranila do sedaj koalicijsko vladno, v kateri je bilo poleg štirih komunističnih, dvanajst ministrov demokracije, t. j. narodno socialistične, socialno demokratične, ljudske in slovaške demokratske stranke.

Boj med demokracijo in diktaturo

Povod sedanji krizi so dali komunisti, ki so zahrbtno in besedolomno proti sklepom ministrskega sveta odstranili iz policije vse nekomunistične uslužbenice. To komunistični metod in značaja vredno dejstvo, ki ga je zagovarjal ministrski predsednik Gottwald z drugimi komunisti in ki je tvorilo kričevo kršitev osnovnih državnih zakonov s strani ene same stranke, ki je predstavljala komaj četrtino ministrskega sveta, je naravno povzročilo odstop nekomunističnih ministrov. Dogodki se vrste z mrzlično brzino. Komunistični notranji minister je prepovedal vsem državljanom odhod v inozemstvo, komunistična policija zaseda in preiskuje sedeže vseh nekomunističnih strank ter zapira najbolj vidne in vplivne nekomunistične osebnosti pod pretvezo, da so hotele izvesti državni udar — ki ga pa ravno sedaj komunisti sami izvajajo —. Iz radijskih postaj so odstranili vse nekomuniste in s pomočjo delavskih sindikatov, ki so v komunističnih rokah, pripravljajo generalni štrajk.

Predsednik republike Beneš je odklonil komunistično zahtevo po sestavi samo komunistične vlade z ufelemeljivjo, da češkoslovaški demokratični parlamentar-

ni režim ne dovoljuje, da bi ena sama stranka, ki predstavlja le manjšino, vsilila svojo oblast vseh držav. Borba Beneš-Gottwald je na višku. Vse nekomunistične stranke so izdale proglase na narod s pozivom, da se bore za demokracijo in svobodo, ki jo hočejo komunisti steti, kakor so jo uničili v ostalih državah vzhodnega bloka. Boj za življenje in smrt med poborniki demokracije, svobode in človečanskih pravic ter med pristaši komunistične diktature se je pričel. Tudi na Češkoslovaškem obmetavajo komunisti odporne in bore za pravo demokracijo z izdajalci in hlapci ameriškega kapitalizma. Vse to je njih skrhano orožje, kakor v Jugoslaviji, Bolgariji, na Poljskem in pri nas.

Tak je pač komunizem v vsej svoji mizeriji in goloti. Češkoslovaški primer je razgaljen pred vsem svetom. Skrajni čas je, da lju-

dje, ki imajo v svoji duši še iskro poštenja, razsodnosti, kritičnega duha in ljubezni do svojega naroda in do prostosti, zakriče komunističnim prodancem v obraz: do tu — in ne več naprej.

V Jugoslaviji se vrše borbe četnikov in križarjev proti Titovi diktaturi; v dokaz so nešteti sodni procesi proti borcem za svobodo. V Ukrajini so borbe, na Karpatih in na Poljskem. In češki narod, ki se že tisoč let neprestano vojskuje in bori za prostost in svobodo, naj bi klonil in upognil svoj tilnik pod komunistično diktaturo? Naše simpatije so na strani junaškega češkoslovaškega demokracijskega naroda, ki se bori od Krkonošev do Ogrske nižine in tja do Karpatov za ravno iste moralne vrednote kakor se borimo mi tu ob Adriji: za svobodo in demokracijo. Pravica mora zmagati nad krivico, resnica nad lažjo!

Slava češkim visokošolcem žrtvam za svobodo

17. novembra 1939. so na češko visokošolce streljali nemški nacisti — 25. februarja 1948. so jih streljali pa Gottwaldovi komunisti.

Ves svet se je stresel od groze, ko so 17. novembra 1939. Hitlerjevi nacistični policaji postrelili sto petinajst čeških visokošolcev, ki so na praškem vseučilišču izpričali svojo narodno zavest in vero v svobodo češkoslovaškega naroda. Mlada kri, kri junakov, je porosila tla češke zemlje in osvobodila zemljo in narod. Naduti in kruti nemški nacisti so končali na vislicah. Ves svet jih je obsodil.

V sredo 25. februarja 1948. so češkoslovaške visokošolce streljali pa Gottwaldovi komunisti. Dva tisoč visokošolcev je strumno korakalo proti palači predsednika Beneša, da mu izpričajo neomajno ljubezen in vero v svobodo ter ga tako opogumijo, da se ne vda grožnjam komunistov. Toda ta junaška mladina, nositeljica vere v človečanske pravice, ta mladina, simbol požrtvovalnosti češkoslovaškega naroda, je še enkrat sprejela v svoje ljubeče srce svinčene krogle, ne več nacistične ampak komunistične. Še enkrat je ta ponosna mladina orosila zemljo češkoslovaške domovine s svojo krvjo in s tem pripravila novo luč, ki bo češkoslovaškemu narodu svetila in kazala pot v svobodo. Občudujemo to junaško mladino in verujemo v njene ideale. Hitler in njegovi nacistični policaji so končali na vislicah, tudi komunistični opričniki ne bodo utekli zasluženi kazni.

Poročilo generala Aireya

Te dni je generalni major T. S. Airey, poveljnik britansko-ameriških sil ZVU, britansko-ameriškega področja na STO, čuvár »blaginje in varnosti prebivalstva« izdal svoje prvo »poročilo«, ki ga je sporočil tudi Varnostnemu svetu Združenih narodov ter vladama Združenih držav in Velike Britanije.

Poročilo vsebuje dva in dvajset poglavij in ima namen prikazati dejansko stanje tega ozemlja, ki ima značaj vojaške zasedbe še danes, ko so pretekla že kmalu tri leta po nemški in italijanski brezopojni kapitulaciji.

Poročilo izzveni tako, kot da bi ga dejansko ne pisal niti Anglež in niti Američan — najmanj pa vojak — temveč da je to trud poedinih referentov pri vojaški upravi, ki so bili vedno in so še vedno izjemno šolstva sami Italijani. To seveda zato, da je s tem tembolj zagotovljena enakopravnost obeh narodnosti na področju. Posebno pozornost je vzbudilo

pri demokratičnih Slovincih opredeljevanje prebivalstva. To nam še bolj potrjuje, da je proitalijansko časopisje in tisti, ki ga pišejo, močno vplivalo na generala Aireya, ker ne loči prebivalstva po politični opredelitvi, temveč označuje v glavnem dve skupini prebivalstva: proitalijanski del in slovenske komuniste.

To nam trobijo naši someščani že od prvega početka in to mnenje si je gospod Airey ustvaril na podlagi natočevanja naših proitalijanskih someščanov, ki je, kakor vidimo postalo, njegovo mnenje.

Če bi gospod Airey vedel, kako je prebivalstvo na Svobodnem tržaškem ozemlju politično opredeljeno, bi tega ne trdil. Opredelitev prebivalstva v proitalijane in v slovenske komuniste je popolnoma zgrešena.

Zakaj zavijanje?

1. Komunistična partija je samo komunistična partija. Ni nobene

razlike med Titom in Togliattijem. To bi odgovorni ljudje že lahko vedeli. In ker je to tako, je tudi v tržaški komunistični partiji vodstvo mešanega jezika. Odbori raznih vej komunistične partije, pa naj so to sindikati ali SIAU imajo večje število Italijanov kot pa Slovencev. To je znak, da je članstvo po jezikovni opredelitvi bolj italijansko kot pa slovensko. Zato odklanjamo namigavanje proitalijanov in z njimi vseh tistih, ki tem nasedajo, da so drugi del prebivalstva slovenski komunisti.

2. Pretožni del slovenskega prebivalstva odločno odklanja namigavanje, da je na STO slovensko prebivalstvo komunistično. Če isto prebivalstvo zagovarja, da je to ozemlje sestavni del zaledja, ki je neoporečno slovensko, ne trdi, da priznava režim, ki je danes v Jugoslaviji. Daleč od tega. Pred in med vojno je dokazalo — in proitalijani dobro vedo, — da je bilo slovensko prebivalstvo zelo

ljubosumno na svoje poreklo in da ne mara vsiljenih režimov. Odklanjalo je fašistično diktaturo in je v tej borbi dalo marsikatero življenje svojih najboljših sinov, za kar nam morajo biti hvaležni Američani in Angleži kot zavezniki, odklanjajo pa tudi komunistično diktaturo, ki ga naše ljudstvo ne prenese, ker jemlje človeku dostojanstvo. Kdo je kriv, da je v Jugoslaviji zavladal komunistični režim, je pa le bolje vprašati v Londonu in Washingtonu. Mi smo si že popolnoma na jasnem. Politika je pri mnogih žal zadeva, kjer morala ne prebiva kot samo v primeru koristi.

3. Zgrešena je trditev: »Slovensko demokratično in nacionalistično gibanje, ki je neodvisno od UAIŠA (SIAU) in njegovih sateleitskih organov, je bilo pred kratkim ustanovljeno. Vendar je številni članovi tega gibanja majhno in je bilo že izpostavljen precej odkritim grožnjam maščevanja v slovenskem komunističnem tisku.« Resnica je: »Slovenska demokratična zveza«, ki se tako imenuje in ni drugače, ni prav nič nacionalistična, ker če bi bila nacionalistična, bi ne postavila v svoj program sodelovanja z vsemi demokratičnimi silami na področju, ki ga upravlja general Airey. Tega programa mu seveda italijanski referenti niso predložili, ker se jim ni izplačalo. Sam se pa tudi ni potrudil, da bi izvedel za resnico. O demokratični miselnosti slovenskega prebivalstva ni treba dvomiti. Če bi ne bilo tako, bi slovensko prebivalstvo ne poznalo italijanskega jezika tudi tam, kjer ga v vsakdanjem običevanju ne potrebuje, tako kot Italijani v Trstu ne poznajo slovenščine. Tega dejstva so se Italijani najbolj bali, ko so zagovarjali enojezičnost (italijansko, to je naravno zanje), v strahu, da bodo morali po vseh uradih namestiti tudi Slovence, ker oni slovenskega jezika ne poznajo. Kaj je bolj demokratično: ali jezikovni monopol ali upoštevanje resničnosti, preko katere niti Tržaški statut ni mogoč? Na žalost ne upošteva sedanja zasedbena oblast tega dejstva in je celo pri vračanju slovenskih priimkov tako skopa. O tem je »Demokracija« že objavila dolg članek.

Slov. demokr. zveza — nositeljica svobode

Kar se pa SDZ tiče, bi pa tudi lahko vedeli tisti, ki bi morali poznati politična gibanja, da je SDZ živel mnogo pred 21. decembrom in da je potreba prebivalstva zahtevala izdajanje lista »Demokracije«; njenega urednika dr. Andreja Uršiča so nam ugrabili komunisti in niti ne vemo, če je še med živimi. To je zopet dokaz, da do danes nismo bili samo tarča za grožnje, kot trdi gospod Airey, temveč smo že imeli svoje žrtve. In še eno nepoznanje dejanskega stanja Zveze je trditev, da je: »število članov tega gibanja majhno«. Ne, gospod general, število članov tega gibanja ni majhno, toda kar je bolj važno, je veliko število prebivalcev, ki stojijo za nami in ki bodo odložili svoj glas v našo volivno skrinjico, ko bo prišel čas. O tem ste lahko prepričani. In pred tem dejstvom trepetajo tudi naši italijanski someščani, ker vedo, da je pod vašim okriljem s komunizmom lahka borba, s slovenskimi demokratičnimi silami pa ne bi bilo tako. Nič se ni čuditi, če italijansko šovinistično časopisje piše take članke v svojem dnevnicem tisku, da celo miroljubna »Demokracija« ne more mimo. Preveč kvaron je tisk, ki ni demokratičen, ki ni svobodoljubni in za katerim se skriva preveč šovinizma, da ga ne imenujemo tako, kot ga označuje komunistično časopisje obeh jezikov.

Od srede do srede

19. FEBRUARJA: Predsednik Truman je zahteval od ameriškega kongresa odobritev programa za podporo Kitajski v znesku 570 milijonov dolarjev. — Avstrijska socialistična parlamentarna skupina je pozvala vlado, naj pri zavzišnem nadzorstvenem svetu protestira proti sovjetskemu vmešavanju v kazenske postopke pred avstrijskimi sodišči. — Francoska vlada je sklenila poklicati pod orožje 150 tisoč novincev. Ta ukrep kaže odločno voljo vlade, da z vsemi sredstvi prepreči take dogodke, ki bi lahko privedli do državljanske vojne. — Sovjetski skladateljja Prokofijev in Muradeli sta se po ostrem napadu »Pravde« sama obtožila pogrješkov, ki sta jih delala v preteklosti, namesto da bi ustvarjala »sovjetsko demokratsko glasbo, prosto vsakega buržujskega vpliva.« — Ameriški zunanji minister je predložil kongresu »odobritev proračunske postavke 36 milijonov dolarjev za obveščevalno službo v inozemstvu. Glavni del te svoje bodo porabili za radijsko službo, ki ima namen pravilno obveščati svet o dogodkih. — V Moskvi so podpisali 20 letno pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Madžarsko in Sovjetsko zvezo. — Predsednik ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da Združene države ne bodo prekrizani rok gledale, če bi tuji nasilniki skušali oropati Grčijo njene neodvisnosti. — Francoska narodna zbornica je odobrila prvi člen zakona za nadzorstvo cen. — V Londonu proučujejo noti, ki sta ju poslali argentinska in čilska vlada o vprašanju suverenosti nad antarktičnimi pokrajini. — Belgijska stavka, ki so jo povzročili komunisti, je končala. — Predsednik ameriškega sodišča za vojne zločince, ki vodi razpravo proti nekaterim nemškim generalom, je izjavil: »Partizanov, ki so jih med vojno zajeli kot proste strelce, ni mogoče smatrati za sobojevnike in zato tudi ne za redne vojne ujetnike. Nemške generale, ki so ukazali streljati partizane, ne moremo imeti za odgovorne vojnih zločinov.« — Sveti oče je sprejel v zasebni audijenci poveljnika ameriškega brodovja na Atlantiku admirala Connollyja. — Pri skupini ujetih komunističnih banditov blizu Soluna so našli orožje jugoslovanstva izvora. — Titova vlada je protestirala zaradi prihoda ameriške križarke »Providence« v tržaško pristanišče. Američani so noto odbili.

20. FEBRUARJA: Sovjeti odpuščajo v Nemčiji vse uradnike, ki se niso hoteli udinjati komunistom. — Bolgarski kmečki voditelj Dimitrov, ki ima isto ime kot komunistični bolgarski predsednik, je v Washingtonu izjavil, da ima obširne podatke o delovanju komunistične pete kolone v Ameriki. — Dejal je, da v Moskvi šolajo osebe, ki naj bi prevzele vodilna mesta v Združenih državah za primer, da bi te padle pod komunistično oblast. — Sovjeti dovažajo v Avstrijo nove vojaške oddelke. — V Londonu so se sestali namestniki zunanjih ministrov, ki naj bi ponovno preučili vprašanje avstrijske mirovne pogodbe. — Češkoslovaški trgovinski minister Ripka je izjavil, da češkoslovaška vlada ne bo dovolila, da bi komunisti zgradili na razvalinah češkoslovaškega gospodarstva in na revščini naroda totalitarni režim. — Nova skupina ameriških častnikov je prispevala v Grčijo, da v svojstvu svetovalcev pomaga Grkom v borbi proti komunistični drhali. — Sovjeti so

Od srede
do srede

zagrozili prodajalcem časopisov, da jih bodo strogo kaznovali, če bi prodajali po dunajskih ulicah sovjetskega področja list »Wiener Kurier«, ki ga tiskajo na ameriškem zasedbenem področju. — Iz Vatikana poročajo, da so tam dobili vesti, po katerih naj bi komunisti v Albaniji usmrtili dva katoliška škofa in sicer mons. Gjinija in mons. Volaja. Nadškofa v Draču pa so baje obsodili na 20 let ječe. — Iz Madžarske poročajo o zaplembi katoliškega časopisa »Uj Ember«, ker je priobčil govor madžarskega primasa kardinala Mindszentija. — Romunska komunistična vlada je zaplenila vse premoženje bivšega kralja Karola. Isto se je zgodilo številnim romunskim diplomatom, ki se niso hoteli vrniti v zasluženo domovino.

21. FEBRUARJA: Na češkoslovaškem je položaj izredno resen. Odstopilo je 12 protikomunističnih ministrov in sicer 4 narodni socialisti, 4 člani katoliške ljudske stranke in 4 slovaški demokrati. Povod za vladno krizo je bilo komunistično zlorabljanje policijske oblasti. — Poveljnik ameriških zasedbenih sil general Clay je med viharno sejo zavezniškega nadzorstvenega sveta v Berlinu izjavil, da ima podatke o skrivnem sovjetskem oboroževanju sovjetskega zasedbenega dela Nemčije. — Francoski notranji minister Jules Moch pa je podal izjavo o tajnih komunističnih načrtih v Franciji. Kominforma je namreč ukazala, naj organizirajo francoski komunisti v kratkem vrsto stavk in nemirov. — Ameriški zunanji minister Marshall je dejal, da je želja Amerike, ustvariti močno Kitajsko. Poslali bodo Čangkajsku velike količine orožja iz ameriških vojnihi presežkov. — Viharno zasedanje v turškem parlamentu zaradi tega, ker so Bolgari sestrelili dve turški letali, ki sta v megli zašli. — Odbor gospodarskega in socialnega sveta Združenih narodov je odobrila resolucijo, ki pravi, da morajo vse mirovne pogodbe vsebovati jamstva za izvajanje temeljnih človeških pravic. Poljski komunistični delegat pa je temu sklepu ugovarjal. — V Antarktiki so našli sledove uranove rude, ki jo rabijo pri proizvodnji atomske energije. — V Atenah so ustrelili 20 komunističnih banditov in agitatorjev. — Angleži so z veseljem pozdravili udeležbo Belgije, Nizozemske in Luksemburga pri trilateralni konferenci o Nemčiji. — Francoski državni tajnik Avelin je izjavil, da je Francija naklonjena federativni ureditvi Nemčije, da pa se ne bo preveč upirala, morebitni zednitvi te države. Vsekakor pa Francija želi internacionalizacijo Porurja. — Češkoslovaška kriza se nadalje zaostrojuje. — Angleški poslanec McMillan je izjavil, da bodo prihodnji meseci zelo težki za Evropo, ker bodo komunisti ponovno sprožili svojo ofenzivo v Italiji in Franciji. Vse kaže, da se je ta ofenziva že pričela in sicer na češkoslovaškem. — Ameriška vlada je zavrnila sovjetski protest proti bližnji konferenci zahodnih velešil o Nemčiji.

22. FEBRUARJA: Predsednik Beneš je odbil zahtevo komunistov, naj bi odobrili sestavo take vlade, kjer bi sodelovali le marksisti, brez zastopnikov drugih strank. Beneš tudi ni hotel sprejeti ostavke 12 nekomunističnih ministrov. — Socialni demokrati se še niso odločili, kaj naj stori. — Italijanska policija nadaljuje preiskavo po vsej državi ter išče orožje. Arretirali so veliko število komunistov zaradi posesti težjega orožja in razstreliva. — V Jeruzalemu je bila silovita eksplozija. Poročajo o številnih žrtvah. V mestu je izbruhnila panika, vse povsod leže trupla in begajo ranjenci. — V Angliji mnogo komunistov mirno položaj na češkoslovaškem. Pravijo, da so prečeli informacije, da je Moskva že dalj časa imela v načrtu komunistično ofen-

zivo, ker menijo, da je to ugoden trenutek za oviranje trilateralne konference v Londonu. — Belgijski ministrski predsednik in zunanji minister, socialist Spaak, je imel v bruseljskem industrijskem predmestju govor, v katerem je ostro napadel komunistično partijo in dejal, da bo prišlo do temeljitega obračuna. — Na Dunaju je imel v prisotnosti ameriškega in angleškega zastopnika govor sovjetski poveljnik v Avstriji Kurasov, ki je prostaško napadel Ameriko in Anglijo. Britanski vršilec poslov Chatham je v znak protesta vstal in skupno z ameriškim predstavnikom zapustil dvorano. Dogodek je zapustil pri navzočih porazen vtis. — Prvega marca bodo prevzeli Argentinci železnice, ki so bile doslej britanska last. — Madžarska vlada je sklenila zapleniti vsa lastnina Habsburžanov v državi. — Ob priliki proslave 30 letnice ustanovitve Rdeče armade posveča sovjetski tisk temu dnevu velikansko pozornost. Listi trdijo med drugim, da se ves svet tresne pred Rdečo armado, ki je do zob oborožena in pripravljena rešiti ves svet izpod tako imenovanega kapitalističnega jarma. Temu odkritosrčnemu priznanju, kakšnim namenom je posvečena Rdeča armada, sledijo napadi proti Anglo-Američanom.

23. FEBRUARJA: Med Dansko, Švedsko, Norveško in Islandijo so se pričela pogajanja o gospodarskem sodelovanju, podobno kakor med državami »Benelux«. — Češkoslovaška socialdemokratska stranka je razdelila med delavce v Pragi proglaš, v katerem obtožuje komunistično delovanje proti socialističnim idealom. Proglas pravi, da bo narod sam sklenil, kakšno pot naj zavzame. Odločil se bo za pot demokracije in socializma, ker v Masarykovi republiki ni prostora za drugo pot. Ta cilj bo dosežen kljub vsem totalitarističnim in terorističnim sistemom, ki jih moramo prenašati. — Bolgarske komunistične oblasti so na turško zahtevo morale izročiti truplo turškega letalca, ki so ga sestrelili, ko je njegovo letalo zašlo v megli. Truplo je bilo vrnjeno brez notranjih organov in nagačeno s slamo, ker so hoteli tako zakriti vse sledove resnične letalčeve smrti. — V Romuniji bodo ustanovili novo »ljudskovo fronto, ki bo imela, če je to sploh mogoče, še bolj komunističen značaj kot sedanja. — Iz Prage je prišlo sporočilo, da je češkoslovaško notranje ministrstvo, ki ga imajo v rokah komunisti, oborožilo posebne policijske oddelke z brzostrelkami. — Slovaška demokratska stranka je izdala proglas, ki označuje ravnanje komunistične partije za poizkus polastiti se oblasti v državi s silo. Komunistično češkoslovaško notranje ministrstvo je prepovedalo nenadoma vsa potovanja v inozemstvo. — Vedno več ljudi beži s sovjetskega zasedbenega ozemlja v Nemčijo. Pogosto prihajajo tudi sovjetski vojaki, ki prosijo, ali zahtevajo hrano od nemških kmetov na ameriškem področju.

24. FEBRUARJA: Tri zahodne velešile so se sporazumele, da povabijo na londonsko konferenco o bodočnosti Nemčije tudi Belgijo, Nizozemsko in Luksemburg (Benelux). — Češkoslovaška vlada in splošna politična kriza postajata vedno resnejša. Češkoslovaška socialna demokratska stranka je izključila dva svoja člana, ki sta proti navodilu strankinega vodstva hotela sodelovati s komunisti. — Češkoslovaška policija, ki je pod nadzorstvom komunistov, je aretirala več članov in voditeljev protikomunističnih strank. — Ministrski predsednik Gottwald in notranji minister Nosek (oba komunisti) sta zahtevala razgovor s predsednikom Benešem. Vsebinska tega razgovora je ostala tajna. Dobro obveščeni krogi pravijo, da je Beneš odklonil sprejeti namestnika sovjetskega zunanjega ministrstva Zorina, ki se »slučajno« mudi ravnokar v Pragi. — Komunistični notranji minister je javil, da je našel dokaze, da so češkoslovaški protikomunisti pripravljali oboroženo vstajo in da

POLITIČNI OBZORNİK: DE GASPERIJEV VOLIVNI GOVOR

Dne 22. t. m. je imel italijanski ministrski predsednik De Gasperi v Tarantu volivni govor, katerega je poslušala velika množica ljudi. V svojem govoru je De Gasperi med drugim dejal, da Italija ni za Ameriko proti Sovjetski zvezi, niti za Sovjetsko zvezo proti Ameriki. »Mi smo — je dejal De Gasperi — za svobodo, za sodelovanje, za mir med vsemi narodi.«

De Gasperi je nato omenil, da je italijanska vlada mogla le s pomočjo Združenih držav podpreti gospodarsko obnovo industrije ter je ostro grajal komunistični tisk, ki vara delavstvo in mu prikriva resnico. Govorec o notranjih političnih zadevah, je De Gasperi dejal: »Naša politika je politika svobode in demokracije. Mi ne maramo

je zato moral dati zapreti dva častnika in, kakor se izraža, »neko število civilistov«. — Poročevalec zunanjega ministrstva pravi, da spominja prihod sovjetskega namestnika zunanjega ministra na prihod Višinskega v Bukarešto v letu 1945. Kakor znano, je bila tedaj posledica takega obiska od stranih zmernih strank iz vlade in sestava nove, skoraj čisto komunistične vlade. — Češkoslovaški zunanji minister Masaryk je nenadoma »zbolel« in mora ostati v postelji. — Bivši jugoslovanski kralj Peter je izdal na jugoslovanske begunce v Angliji proglas, v katerem jih poziva, naj navežejo stike z angleškim sindikalnim gibanjem. — V proglasu pozdravlja kralj tudi Jugoslavo v nesrečni domovini, ki živijo pod terorjem strahotnega totalitarističnega režima, ki jih je oropal vsake gospodarske, socialne in kulturne svobode. — Španski diktator Franco namerava v kratkem preosnovati svojo vlado. — Namen preosnove je prilagoditi Španijo gospodarskemu razvoju zahodne Evrope in jo vključiti v načrt evropske obnove. — Britanski letalski minister Henderson je podal izjavo, da Velika Britanija posveča posebno pažnjo vezbanju bombarskih eskadrilj, ker to predstavlja najboljšo varstvo proti kakemu morebitnemu napadu. — V Grčiji so postrelili ali polovili veliko število pripadnikov komunističnih tolp. — Ameriški vladni krogi so izrazili mnenje, da je prišla češkoslovaška že dokončno v roke komunistov. Poslednje okence skozi železno zaveso je zaprl komunist Gottwald. — V češkoslovaški socialni demokratski stranki so komunisti izsilili razkol. Levo krilo, ki se je polastilo tudi sedeža stranke, se je izjavilo za brezpogojno sodelovanje s komunisti. — Praški nadškof je pozval ljudstvo, naj ostane mirno in naj sledi idealom, ki so vodili Masaryka in Beneša. — Komunisti so uvedli popolno nadzorstvo nad češkoslovaškim tiskom in radiom. — Ameriški in angleški tisk piše o »običajnem načinu« komunistične polastitve oblasti in primerja sedanje dogodek z onimi na Poljskem, Madžarskem, v Romuniji in Bolgariji. — Francoski sindikati, ki so pod nadzorstvom komunistov, so zahtevali povišanje delavskih mezd za 50 odstotkov z namenom, da povzročijo gospodarsko zmedo v državi. — Grška vlada je obtožila jugoslovanske komunistične vladodržce, da so namenoma umorili člana grškega poslanstva v Beogradu Thomaidesa, ker so hoteli izzvati pretom diplomatskih odnosov z Grčijo. — Komunisti so sestavili novo češkoslovaško vladno prevzeli 14 od skupno 24 ministrstev, kljub temu, da so pri zadnjih volitvah prejeli le 40 glasov. — Francoski zunanji minister Bidault je ostro obsodil nezakoniti način, po katerem so se komunisti posastili oblasti na Češkoslovaškem.

končati kot so končale vse nekomunistične stranke v raznih balkanskih državah; ne maramo končati tako, kakor bodo končale — kot kaže — tudi nekomunistične stranke na Češkoslovaškem. Če mora priti do boja, naj pride raje takoj, boljše je tvegati vse, četudi bi nas to stalo glavo. Med nami ne bo Kerenskega, ne bo Fakte in podobnih ljudi. Mi se bomo branili, naj stanje kar stane, mi, ki imamo v rokah odgovornost vlade in moč države. Naj le vpijejo proti notranjemu ministru! Komunistom, ki se pritožujejo, da smo jih izključili iz vlade, odgovorjamo: »Če komunistični delavci žele imeti svojega predstavnika v vladi, naj nam pošljejo moža, moža, ki misli s svojo glavo, z glavo Italijana in ne po ukazu Stalina.«

De Gasperi je zaključil svoj govor s pozivom na vse demokrate, naj se mu pridružijo v tem odločilnem boju. »Le tako — je dejal — boste rešili krščansko kulturo, edino kulturo, za katero se mi bijem!«

De Gasperi je dejal, da bo množica navdušeno odobraval.

Organizacija Združenih narodov

V drugem letnem poročilu kongresu o dejavnosti Združenih narodov ter o sodelovanju Združenih držav pri tej organizaciji je predsednik Truman izjavil, da bo okrepitev organizacije Združenih narodov še nadalje temeljni kamen v ameriški zunanji politiki. Poročilo vsebuje tudi pismo, ki ga je predsedniku poslal zunanji minister Marshall in v katerem poudarja, da so Združeni narodi doprinesli k zgradbi mirnega in trajnega svetovnega reda trden prispevek. Pismo pravi dalje, da je organizacija Združenih narodov dosegla mnogo uspehov kljub nespravljivosti številčno majhne manjšine. Poročilo predsednika Trumana ima 360 strani, na katerih je podana dejavnost vseh glavnih organov organizacije Združenih narodov.

»London Press Service« O dogodkih na Češkoslovaškem

Vse demokratske države se močno zanimajo za usodo demokracije na svetu. Zaradi tega Britanija z zaskrbljenostjo zasleduje dogodek na Češkoslovaškem. V Britaniji pa se tudi živo spominjajo tesnega prijateljstva z branitelji češkoslovaške neodvisnosti, ki je bilo cementirano med vojno, ko je bivala češkoslovaška vlada v Britaniji.

Prezgodaj je še, da bi mogli izreči jasno sodbo o političnih dogodkih v Pragi. Poudariti pa je treba, da so politični krogi opazili zlasti eno dejstvo, ki je v tesni zvezi s temi dogodki, to je prihod namestnika sovjetskega zunanjega ministra Zorina v Prago. Pri tem se nujno spomnimo na notranje nemire v Romuniji leta 1945, ko je prav tako prišel v Bukarešto namestnik sovjetskega zunanjega ministra g. Višinski. Značilno je tudi, da so odstopili nekateri češkoslovaški ministri za-

radi komunistične kontrole nad policijo. Tudi v drugih državah vzhodne Evrope so se komunisti najprej polastili policije.

Vzhodni blok

Sovjetska vlada je skovala zadnji člen v verigi vzhodnega zavezništva in je v vzhodni Evropi ustvarila trden blok od Baltika do Črnega morja. Zadnji člen je bil sklenjen s paktom dvajsetletne medsebojne pomoči med Sovj. zvezo in Madžarsko, ki je sličen ostalim sporazumom, ki jih je Sovjetska zveza sklenila z vsemi svojimi sateliti v vzhodni Evropi, to so: Poljska, Romunija, Bolgarija, Jugoslavija in Češka. Vzhodna Evropa predstavlja solidno fronto pod svojo vzhodno poveljstvom, ki ji ni enake na vsej celine. Zelo zanimivo je, da so vsa ta zavezništva naperjena ne le proti Nemčiji, kadar bi se zopet dvignila, temveč tudi proti kateri koli drugi državi, ki bi se neposredno ali na kateri drugi način zvezala z Nemčijo v napadalni politiki. Ta klavzula je bila jasno poudarjena ob slovesnosti podpisa sovjetsko-madžarske pogodbe v Moskvi v Molotovljevem in Dinnyesovem govoru. Dinnyes je madžarski ministrski predsednik. Oba diplomata sta porabila to priliko za napad na imperialistične države. Med te je sovjetska propaganda že pred davnim časom uvrstila Združene države, Veliko Britanijo in Francijo, proti katerim so tudi naperjena vsa sovjetska zavezništva.

Truman na obisku na Deviškik otokih

Ljudstvo Deviškik otokov je dobilo zagotovilo od predsednika Trumana, da se bodo s sodelovanjem med ameriško federalno vlado in otoško vlado nadaljevali naporji za dvig življenjskega staleža in za pojačanje samovlade na tem ozemlju Združenih držav.

Predsednik Truman je prispel v mesto St. Croix iz otoka St. Thomasa, kjer je sedež otoške vlade. Na otoku St. Thomasa so Trumanu pozdravili z napisi »Dobrodošel, predsednik Truman, prvobornik za človečanske pravice«.

Dobrodošlico pa mu je izrekel guverner William H. Hastie, prvi zamorski guverner otokov, katerega je imenoval Truman pred dvema letoma.

Predsednik Truman je naslovil poslanico iz prestolnice otokov mesta Charlotte Amalie ob priliki stoletnice osvoboditve zamorskih sužnjev, na teh bivših danskih, zahodnoindijskih otokih. Predsednikov obisk otoku St. Croix zaključuje njegov prijateljski obisk o tokom.

Deviški otoki so bili kupljeni od Danske leta 1917 za 25.000.000 dolarjev. Leta 1940 je znašalo prebivalstvo približno 25.000 duš, od njih je približno 80% zamorskih potomcev. Ameriški kongres je leta 1927 podelil o točanom državljanstvo, leta 1946 pa je bila podeljena splošna volivna pravica vsem tistim, ki znajo čitati in pisati angleščino. Solanje je obvezno ter na splošno govorijo angleško. Guvernerja imenuje predsednik Združenih držav ter so o toki pod jurisdikcijo ameriškega notranjega ministr-

stva. V svoji poslanici je predsednik Truman izjavil med drugim:

»Danes proslavljamo pomemben zgodovinski dogodek. Pred sto leti je takratni guverner izdal izjavo, ki je osvobodila sužnje na otokih.

Mi se vsi lahko učimo od tega zgodovinskega dogodka. Svoboda ima več oblik ter so jo dobivali in izgubljali ljudje večkrat.

Politična svoboda je ena stvar, toda je le pričetek. Mi moramo imeti svobodo duha, svobodo veroizpovedi, svobodo pred pomanjkanjem, svobodo pred strahom. Združene države podpirajo Združene narode pri naporu za razširjenje teh svoboščin po vsem svetu.

Morebiti bodo Združeni narodi uspeli; takrat in edino takrat bomo mi imeli mir na svetu.«

O novem predsedniku Irske

Po londonskih listih:

Novi ministrski predsednik je zmožen človek, ter bi se znalo zgoditi, da bo ostal dalj časa predsednik vlade, kakor pa se zdi na prvi pogled, če bo znal voditi takšno narodno politiko, ki bo lahko pospeševala gospodarski dobrobit države.

Ni pa nobene nevarnosti, da bi odnosi z Veliko Britanijo postali zdaj manj dobri, kakor pa so bili za časa starega režima.

Attlee govori na oxforski univerzi

Britanski ministrski predsednik Clement Attlee je 13. t. m. govoril na oxforski univerzi. Med drugim je izjavil, da je komunizem, ki so ga na kontinentu gojili v ozračju avtoritarizma in ki je procvat na zemlji carizma, obrnil ramo civilizaciji.

»V laburističnem gibanju smo trajno zavračali unijo s komunistično stranko zaradi nasprotij bistvenega značaja. Naš britanski socializem, naš socializem zahodne Evrope ima svoje korenine v evropski civilizaciji, v humanizmu, v krščanstvu in v naši državi v britanski zgodovini.«

»Komunizem — je dodal Attlee — se pojavlja kot enostavna doktrina. Ne zahteva, da bi ljudje mislili mnogo in dovoljuje, da kdo drug misli za vas.«

»Rusi morajo skovati svojo usodo. Ruski komunisti so se znašli pred izredno težkimi problemi, ki naj jih rešijo, ker so poskušali pridobiti nazaj izgubo časa vsaj tristo let. V dnevih, ko je v Rusiji izbruhnila revolucija, smo mi upali, da bomo mogli prisostvovati hitri in ugodni evoluciji v državi. Na žalost pa temu ni bilo tako.«

»Nasprotno pa smo videli preobrnjenje carizma. Kar se tiče individualne svobode niso bili doseženi veliki napredki.«

»Brezkoristno je zanikati spor med obema ideologijama: med totalitarno ideologijo in demokratsko ideologijo. Mnenja sem, da bo lahko razumne in moralne vrednote, ki se gojijo na univerzah, to je zaklad, katerega smo podedovali skozi vekove, ohranil edinole demokratski socializem.«

»Ta veliki konflikt je v teku in moramo mi vsi zavezati naše mesto.«

Volitve v Italiji in naša manjšina

Po vsej Italiji se je začela volivna bitka. Vse stranke so sicer podpisale sporazum, da se bodo v tej bitki vzdržale vsakega nasilja in vsake nezakonitosti ter vplivale na množice, da bi se volitve vršile v miru in redu. Začetek ni bil slab in upati je, da se bosta mir in red res ohranila tudi na dan volitev samih.

Drugače pa poteka ideološki volivni boj. Ta se namreč razvija z vso ostroostjo. Gre pač za ohranitev svobode ali pa za nadomestitev iste s sužnostjo in terorjem. Komunisti, lisičje zvitji in brez vsake morale, brezbožniki in internacionalisti nastopajo povsod kot krotka jagnjeta, kličejo božji blagoslov nad Italijo, obljublajo, da jo bodo varovali in branili pred ameriško nevarnostjo, ki jo hoče uničiti in zaslužiti z Marshallovim načrtom. Nič ne de, če se medtem mastijo z Marshallovimi makaroni in oblačijo z Marshallovim volnenim blagom. Nič ne de, če medtem prejemajo vsakovrstne darove od Marshallovih sodržavljancev. Komunistična moralala jim tako elastičnost dovoljuje. Jeguljasta okretnost in spolzka moralala jim služita v diplomatski in volivni politični igri. Za nemno maso, ki ji je krepka fraza, četudi prazna in lažniva, pravo uživanje, je vse dobro.

Na drugi strani pa krščanski demokrati ali demokristjani De Gasperi živahno in z odločnimi besedami obsoja komunizem in opozarja italijanski narod na nevarnost, ki mu preti. Pa pež sam je neposredno posegel v volivni boj, ko je odločno opozoril vse vernike na dolžnost, ki jim jo narekuje katoliška vera, da pobijajo materializem, ki je brezbožen. Kardinal Schuster v Milanu je opozoril, da ne morejo dobiti odveze tisti, ki materializem tudi samo prilično podpirajo. Gre, kakor smo zgoraj povedali, za svobodo ali sužnost, za življenje ali smrt.

Naša manjšina v Italiji je že izbrala: za komuniste ne bo volila. Tudi če so komunisti, kakor se sliši, iz taktičnih ozirov našli kakega Slovence in ga vpisali na

svojo listo kot neodvisnega (independente), da bi ljudstvo bolj zapeljali v zmotu. Taki neodvisni slamnati možje, katere »Giornale di Trieste« od nedelje 22. t. m. imenuje »koristne tepce« (»utili idioti«), so največje krivice, da se komunizem povzpenja na oblast. »Glejte« — trobi v svet — koliko neodvisnih (»koristnih tepcev«) je na naši listi. Torej ni res, »da je komunizem

Grajski koloni postali komunistični dninarji

Pred kratkim smo poročali o razočaranju, ki so ga doživeli grajski koloni na Dobrovem v Brdih, od katerih so komunistični zapeljivci zahtevali, naj oddajo državi, kar so prej dajali grofici Baguer.

Kmetje koloni si v svoji preprosti razumnosti ne morejo predstavljati, kako neki mora človek človeka varati. In da ta človek ni nihče drugi kot njihov miljenec maršal Tito, ki jim je obljubljal zemljo in jih naganjal proti gospodarju. Reževeži so komunistični propagandi naselili in verjeli, da bodo postali lastniki zemlje. Niso vedeli, da je maršal Tito komunist in komunizmu je varanje glavni steber morale.

Sedaj pa nam prihajajo vesti, da so komunistični izkoriščevalci sklicali skupaj vse grajske kmete kolone v Vipolzah v Brdih in jim povedali, da od sedaj naprej nimajo nobene pogodbe več niti z baronom Teuffenbachom, niti s kom drugim, niti ne morejo prostosejati in saditi, ker so postali kratkomalo dninarji. Klicani bodo na delo po kolhozem zastopniku in za delo (osem ur dela na dan) bodo prejeli plačano dnino. Imeli bodo tudi skupno kuhinjo. Okoli hiše bodo imeli sto metrov zemlje za redič, solato, česen in paradiznike. Pri tem sporočilu so jim rekli, da nimajo kaj ugovarjati, ker sklepa ni mogoče ovreči.

Sporočilo je vplivalo na kolone ko strela z jasnega:

tiranski in totalitarističen. In ti slamnati možje — koristni tepci — volijo v parlamentu za komunističen program, mu pomagajo soditi in obsojati resnične demokrate, jih streljati in zasluževati narod, odpravljati svobodo itd. itd. Takih slamnatih mož — koristnih tepcev — naš narod ne bo volil. Sami poudarjajo, da niso komunisti, da niso niti za komunistično diktaturo in za njen program. Istočasno pa komunizem podpirajo, dokler jih komunizem ne odpravi na več ali manj brutalen način. Zato jih komunisti sami imenujejo »koristne tepce«.

postali so sužnji. Glava jim je padla in ostali so brez glasu. Vsi obupani so šli v gostilno in v vinu iskali utehe. Tu so seveda prišli nekoliko k sebi in udrihali po komunizmu. Prepozno! Prej so lahko vsaj nekaj svojega posejali, redili živino in prašiče. Vedeli so, da jim gotovi odstotki vina in drugih pridelkov ne utečejo. Lahko so si zaslužili tudi kaj postransko. Sedaj nič več. Toliko na dan, kadar bodo delali in za nameček: stradanje.

Kmetjski dninarji so sto krat na slabšem kot kmetjski najemniki polovičarji. Komunizem plačuje vsem!

Glasovi iz tujine

Sklepi mirovne konference in nasilne metode komunizma so zelo skrčile slovensko ozemlje, na katerem se naša »Demokracija« lahko širi in razvija. Nesebična požrtvovalnost, s katero številni naši prijatelji v domačih krajih širijo svoje glasilo, je res občudovana vredna. Tem zvestim sodelavcem moramo v njih tolažbo in spodbudo navesti nekaj glasov, ki smo jih v zadnjem času prejeli iz tujine.

»Ameriška domovina«, slovenski dnevnik v Clevelandu v Združenih državah ameriških, je pred kratkim objavil poziv, naj se demokratični Slovenci v Ameriki v čim večjem številu naročijo na »Demokracijo«, edino demokratično slovensko glasilo v starem kraju, kot

oni imenujejo slovenske zemlje v Evropi. Poziv je imel močan odmev in nam pridobil lepo vrsto naročnikov. G. I. Debevec, lastnik in urednik »Ameriške domovine«, nam ob tej priliki piše: »Saj rad to napravim, ker je »Demokracija« zares dober list.« G. Debevcu, ki z večšo roko vodi »Ameriško domovino« v borbi za demokratična načela in je priznan novinar, se za njegovo laskavo priznanje zahvaljujemo in obljublamo, da se bomo z vso odločnostjo borili za zmago demokratičnih načel.

Na slovenskem Koroškem je »Demokracija« naravnost zadivila vse poštene Korošce, ki so že pred časom spoznali, kako jih je OF, — oni jo imenujejo Organizirana Farbarija —, osleparila in kako jim je pod firmo narodnosti hotela vsiliti komunizem. Na njihovo zahtevo smo odprli v listu posebni predelek za Koroško. Sedaj delamo na tem, da se ustvari najtesnejša povezava med demokratičnimi Primorci in njihovimi koroškimi somišljeniki.

Iz Eritreje nam piše prijatelj: Vaš list me je zelo razveselil. Slovenci v ali sploh Jugoslovani tu niti. Tisti, ki so se nekaj časa izdajali za Jugoslovane s titovce, so se spet spremenili v to, kar so bili poprej, v Italijane.

Iz Egipta nam poroča prijatelj, ki odlično skrbi, da se »Demokracija« širi, da je večina Titovih simpatizerjev razočarana in se mnogi ne brigajo za politiko. Nesreča je pa v tem, da se ti razočaranci ne brigajo več niti za narodno stvar. Tako nam komunizem raznaroduje ljudi doma in v tujini.

Iz Merana na Tirolskem piše naročnik: »Tudi za nas v Meranu je prihod »Demokracije« dogodek. Prav pišete; najbolj nas veseli, če ste udarni. Najbolj sovražimo tu naše ljubljanske pisane, kot... (sledijo imena, ki jih nečemo navesti).

Prispevki za tiskovni sklad »Demokracije«

Da povemo našim bratom in drugim ljudem v svetu, da nismo komunisti lir 3500 iz dolinske občine; N. N. lir 100; prijatelj iz Amerike lir 500; angleški begunec lir 300. — Srčna hvala!

Iz nacistično - komunistične kovačnice

29. DECEMBER 1940: PREDSEDNIK ROOSEVELT IZJAVI, DA MORAJO ZDRUŽENE DRŽAVE POSTATI »ARZENAL DEMOKRACIJE«.

Zelo nujna brzojavka Ribbentropa Schulenburgu (27. februar 1941):

(Obvestite Molotova, da bo) Bolgarija pristopila k paktu treh velesil (in da so) poročila v naši posesti, ki se tičejo britanskih namer v Grčiji prisilila vladu Reicha, da takoj izvede nadaljnje varnostne korake, ki nujno zahtevajo premestitev nemških čet na bolgarska tla.

Zelo nujna tajna brzojavka Schulenburga (1. marec 1941):

Molotov... je sprejel moje obvestilo z veliko resnostjo. (Dejal je), da je bila Sovjetska zveza ponovno poudarila svoj posebni interes v Bolgariji... Zaradi tega ne more ostati z ozirom na zadnje ukrepe Nemčije v Bolgariji ravnodušna.

Zelo nujna tajna brzojavka Schulenburga (4. april 1941):

Molotov me je ravnokar povabil v Kremelj, da bi me obvestil, (da je) jugoslovanska vlada predlagala... pogajanja o prijateljski in nenapadalni pogodbi in da je sovjetska vlada predlog sprejela... Odgovoril sem Molotovu, da je po mojem mnenju trenutek za pogajanja o takšni pogodbi, ki ga je izbrala Sovjetska zveza, zelo nesrečen.

Zelo nujna državno tajna brzojavka Ribbentropa Schulenburgu (6. april 1941):

Obiščite, prosim, Herr Molotova... in mu povejte, da se je vlada Reicha čutila prisiljeno, da se v Grčiji in Jugoslaviji zateče k vojaški akciji.

6. APRIL 1941: NEMCIJA PRICNE BLITZKRIEG - AKCIJO PROTI GRČIJI IN JUGOSLAVIJI.

Zelo nujna brzojavka Schulenburga Ribbentropu (6. april 1941):

Ko sem Molotovu sporočil predpisano sporočilo, je večkrat ponovil, da je zelo obžalovanja vredno, da se je razširitev vojne tako po vsem izkazala kot nezogibna.

Zelo nujna tajna brzojavka Schulenburga (7. maj 1941):

Stalin je namesto Molotova prevzel predsedstvo Sveta ljudskih komisarjev in s tem postal predsednik vlade Sovjetske zveze... Razlog za to moramo morda iskati v nedavnih pogreškah v zunanji politiki, ki so privedle do ohladitve pristrčnosti nemško-sovjetskih odnošajev, za ustvaritvijo in ohranitvijo katerih je Stalin zavestno stremel.

Zelo nujen, državno tajen radiogram Ribbentropa Schulenburgu (21. junij 1941):

... Vlada Reicha izjavlja, da... Sovjetska zveza v nasprotju z obvezami, ki jih je sprejela, 1) ni samo nadaljevala, ampak celo ojačila svoje poskuse, da podminira Nemčijo v Evropi; 2) da je začela z vedno bolj proti-nemško zunanjo politiko; 3) da je vse svoje sile v pripravljenosti koncentrirala na nemški meji. S tem je sovjetska vlada prelomila vse pogodbe z Nemčijo in hoče Nemčiji v njeni borbi za življenje vpasti v hrbet. Fuehrer je zaradi tega nemškim oboroženim silam ukazal, da se z vsemi sredstvi, ki jih imajo na razpolago, uprò tej grožnji.

Pismo Hitlerja Mussoliniju (21. junij 1941):

Meseči zaskrbljenega oklevanja in stalnega živce uničujočega čakanja se z najtežjo odločitvijo mojega življenja zaključujejo... Od uničenja Poljske je Sovjetski zvezi očitna močna smer, ki — čeprav pametno

Avstrijske dežele (brez Ogrske, Hrvatske in beneške Istre) so takrat spadale v staro nemško cesarstvo, katero je bil ustanovil že cesar Karel Veliki tisoč let po prej. To cesarstvo je bilo prav za prav le zelo rahla zveza nemških sicer čisto samostojnih držav, med katerimi sta bili najmočnejši Avstrija in Prusija. Vladar Avstrije je bil z redkimi izjemami istočasno tudi nemški cesar. Tisto močno nemško cesarstvo, ločeno od Avstrije, ki ga poznamo iz prve in druge svetovne vojne, je zgradil šele Bismarck po nemško-francoski vojni l. 1870.

Marčna revolucija je pri vseh narodih vzbudila mogočno narodno zavest. Pri Nemcih se je ta zavest pokazala zlasti v zahtevi po novi, veliki in zedinjeni Nemčiji. V vseh nemških državah se je začela silna agitacija za volitve v nemško zvezno narodno skupščino, ki naj bi se sestala v Frankfurtu. Ze 30. marca je v Frankfurtu začela zborovati pripravljala na narodna skupščina, ki je imela nalogo izvršiti vse priprave za bodoči nemški zvezni državni zbor. Ze tedaj so v veliko Nemčijo hoteli vključiti tudi Čehe in Slovence. Iz Frankfurta so pisali češke

mu narodnemu voditelju dr. Fr. Palackemu, naj pride in naj se udeležuje posvetovanja. Palacky je povabil odklonil z znamenitim pismom z dne 11. aprila 1848, ki še danes lahko služi kot vzor politične proze. Palacky je dobro vedel, da bi Čehi v veliki nemški državi kljub še tako obštrnim jamstvom glede narodne svobode, kar utonili. Zato je kot protijetel proti veliki Nemčiji zagovarjal močno Avstrijo, seveda zgrajeno na pravični federativni demokratični podlagi, tako da bi slovenska večina imela v njej odločilno besedo.

Dunajska vlada je bila nasprotna frankfurtski ideji. Propaganda za njo pa je bila tako močna, da vlada ni mogla preprečiti volitev v frankfurtski državni zbor, ki so se vršile v začetku maja. Med Slovenci se za te volitve ni ogreval nihče. Udeležba volivcev je bila zelo pičila. V Ljubljani se je zbralo iz mesta, okolice in vrhnjske dekanije samo 96 volivnih mož. Izvolili so grofa Antona Anersperga (Anastazija Grünša). Tudi drugod so bili izvoljeni sami neslovenski kandidati, n. pr. v Gorici komisar Stein in prof. Mihael Coronini, v Trstu dr.

Pomlad narodov l. 1848

3. Volitve

Burger in vitez Bruck. V nekaterih krajih sploh niso hoteli voliti. Slovenci so se pač zavedali ali pa so nagonsko čutili, da jim v obzemu velike Nemčije grozi narodni pogin.

Frankfurtski državni zbor se je sestel, dolgo razpravljal o ustavi nove Nemčije, a ustvaril ni nič. Velika nevarnost za avstrijske Slovence je ponehala samo ob sebi.

Kmalu za volitvami v Frankfurtu so bile razpisane volitve za ustavodajno skupščino (konstituanto) na Dunaju. Vlada, ki je izšla iz marčne revolucije, je sicer kar sama izdelala ustavo in jo razglasila (oktobra) 25. aprila. Ta ustava pa ni nikomur ugajala, ker ni bila prikladna za avstrijske razmere. Skovali so jo pač ljudje, ki niso imeli nobenega stika z dejanskim življenjem in se tudi niso pobrigali, da bi to življenje in ljudske težnje ter po-

trebe spoznali. Zato so po razglasitvi ustave nastali v maju nemiri, ki so prisilili vladu, da je razpisala volitve v konstituanto.

Ob nemirih v maju je carska družina zbežala z Dunaja v Innsbruck na Tirolskem. Edini član cesarske hiše, ki se je branil za pustiti Dunaj, je bil cesar Ferdinand. Njemu je bila resolucija všeč. Po cestah so bili vedno slinkoviti sprevodi, godba je igrala, nosili so nove zastave, včasih so malo streljali. Ves ta hrušč in trušč je Ferdinanda, ki se zdaleka ni zavedal važnosti dogodkov, zelo zabaval. In številne deputacije, ki so prihajale k njemu! Kako se je lahko menil z njimi po domače o vremenu, o boleznih v družini, o porokah in smrtih in o drugih takih važnih rečeh. Kadar so se poslavljali, so pa vsi klicali »hoče ali »živio« ali »eljen«. In to veselo življenje naj pusti in gre v mesto Innsbruck! Nikoli! Morali

so ga odpeljati z zvijačo. Rekli so mu, da se peljejo na sprehod. Kočija pa se ves dan ni ustavila. Zvečer so bili že tako daleč, da ni mogel več nazaj. Cesarska družina se je vrnila na Dunaj šele zadnje dni avgusta.

Volitve v dunajsko konstituanto so se vršile v začetku junija. Zbornica naj bi štela 383 članov, to je na vsakih 50.000 prebivalcev enega poslanca. Volivna pravica je bila za tiste čase precej široka. Volili in voljeni so lahko bili vsi moški, ki so dovršili 24 let. Samo posli dninarji in občinski reveži niso smeli voliti. Razdelitev volivcev v skupine (kurije) po davčni moči, kot jo je predvidevala ustava z dne 25. aprila, so radi majniških nemirov odpravili.

Slovenci so poslali v ustavodajni državni zbor nekatere prav razborite može. V razpravah so se odklovali n. pr. dr. Matija Kavčič, dr. Karel Ulepič, Mihael Ambrož, slavist dr. Franc Miklošič, dr. Josip Kranjec in drugi. Na Primorskem so bili izvoljeni Anton Črne za tržaški okraj, Josip Doljak za gorško okolico, Anton Gorjup za Tolmin. V marcu 1849 je bil v nadomestnih volitvah za

mesto Gorico izvoljen dr. K. Doljak. Vsi primorski slovenski poslanci so bili dobri govorniki in tudi sicer zmogni parlamentarci.

Novoizvoljeni parlament se je otvoril dne 7. julija. Skoraj četrtino vseh poslancev so tvorili prosti kmetje. Zato je razpravljanje o osvoboditvi kmetov tvorilo važno točko v delavnem programu tega državnega zbora. Po radikalnosti svojih nazorov se je zbornica delila v desnico, kateri so pripadali zlasti Slovani (Čehi, Slovenci in deloma Poljaki). Desnica je bila glede državne oblike federativna, v ostalem pa demokratična in svobodomiselnna. Sredino so v glavnem tvorili Nemci protifrankfurtske linije. Ti so bili za centralistično urejeno državo. Iz sredine so izšli poznejše vneti podporniki Bachovega absolutizma. Na levici pa so sedeli Nemci, ki so se navduševali za veliko Nemčijo in Frankfurt. Mnogi med njimi so bili za republiko in za socialistično uredbo človeške družbe. Levici so pripadali tudi nekateri Poljaki.

(Nadaljevanje)

in previdno — kljub temu močno kaže na staro boljševeško tendenco po razširitvi sovjetske države... Odločil sem se... da naredim konec svetohlinski predstavi Kremļa... Ko sem se priboril do tega sklepa, se ponovno čutim duhovno svobodnega. Partnerstvo s Sovjetsko zvezo mi je bilo kljub popolni resnosti naporov, da bi prišlo do končne sprave, vendarle čisto zelo odvrtno... Zdaj sem vesel, da sem rešen te duševne agonije.

22. JUNIJ 1941: NACISTI NAPADEJO SOVJETSKO ZVEZO.

K o n e c

V A Ž N O

Vojna škoda

Opozarjamo našo javnost, da s 15. marcem t.l. poteče zadnji rok za prijavo vojne škode. Po tem dnevu ne bo mogel nihče več prijaviti škode. Prijava mora biti tega dne že vložena in ne šele po pošti odposlana. Priložene morajo biti sledeče listine: družinski list (situazione di famiglia), državljanski list, kazenski list, izpričevalna listina in potrdilo davčnega urada, če prijavitelj škode prosi predujem.

Tisti, ki ne morejo dobiti državlanskega lista iz enega ali drugega vzroka, zlasti begunci, ki so bili italijanski državljani, naj v prošnji navedejo opombo, da ga bodo predložili pozneje.

Tisti, ki imajo škodo izven sedanjega italijanskega ozemlja, morajo prijavo nasloviti na: »Sottosegretario ai danni di guerra — Roma — Corso d' Italia n. 108.« Taka prijava mora biti 15. marca že v Rimu.

Državljanstvo

V »Demokraciji« od 13. t.m. smo svetovali vsem javnim nameščencem, naj vložijo na ministrstvo prošnjo za potrditev italijanskega državljanstva. Ker vlada ni še izdala nobenega navodila v tolmačenje mirovne pogodbe v pogledu na državljanstvo, na drugi strani pa goriški prefekt ne mara v tem oziru prevzeti nikake odgovornosti in županstva, zlasti goriško, nočejo izdati Slovincem državljankega lista, svetujemo vsem javnim nameščencem, naj se obrnejo naravnost v Rim s posebno vlogo podprto z listinami. Ne samo javni nameščenci, ampak tudi vsi tisti, ki na državljanstvo računajo, se lahko obrnejo na ministrstvo. Prošnjo je treba spisati na kolkovanem papirju za 32 lir, podrobno opisati položaj in ga podpreti z dokumenti, na primer z izpričevalno listino, da so bili 10. junija 1940, kakor koli zaposleni v sedanjem delu italijanske Goriče ali drugod v Italiji; da so služili pri vojaki v Italiji itd. itd., tudi če niso bili vpisani na županstvu.

slovenskem listu v Celovcu ni našlo razumevanja in je romalo v koš. Toda prelatova beseda je zagledala besli dan. Ker je »Demokracija« pripravljena braniti vsakega poštenega Slovence pred napadi komunistov, je prelato odgovor z veseljem priobčila. In tega smo bili koroški Slovinci na vso moč veseli. Zal nam je le, da na Koroškem ni bilo možnosti objaviti tega odgovora.

Danes nas snubita dve Mohorjevi družbi. Ena naša domača v Celovcu, ki je obenem tudi prvotna, in druga v Celju, ki so jo ustanovili pod silo razmer, ko je Jugoslavija izgubila plebiscit. Mohorjeva družba v Celju je delala ves čas od svoje ustanovitve do danes in si je pridobila neprecenljivih zaslug. Njeno delo je bilo res koristno, dokler je služila svojemu namenu, to se pravi, do »osvoboditve«. Po letu 1945. je bilo delo Mohorjeve družbe v Celju odtegnjeno pravega cilju in namenu.

Družba je postala knjižni zavod, ki mu politični faktorji narekujejo tiskanje knjig in publikacij, katere pa vsebinsko niso drugo kot izcedki komunistične drosti, spretno prikrojeni za preprost, lahkoveren narod.

Mi na Koroškem smo toliko srečni, da se lahko odločimo za eno ali za drugo. Lahko smo za Celje ali Celovec, za komunizem ali za našo staro tradicionalno in preizkušeno pot. Nesmiselno bi bilo, če bi nas kdo odločitvi silil. Več kot dvajset let smo bili prepuščeni sami sebi. V vseh težavah smo morali odločiti sami in tudi vse trpljenje je bilo nam naloženo. Zato se bomo tudi danes sami odločili in sicer tako, kot vemo, da bo za nas dobro. Odločitev nam težka ne bo! Ohranili bomo to, kar nas je skoro stoletje družilo in ohranjalo in ponovno pričeli z obnovo nekdanje slovenske metropole — Celovcem. G.

dalje se smatra, da so obisk takšnih ladij v Trstu upravičeni in v skladu z običajnim mirovnodobskim postopkom o takih obiskih v mnogih drugih sredozemskih in ostalih pristaniščih.

Inspekcija generala T. S. Aireya

Glavni poveljnik Betfora generalni major T. S. Airey, je pred nekaj dnevi pregledal pristaniško in železniško področje policije

Julijske krajine. General je pregledal posadke in motorne čolnepristaniških patrolj, gasilce in finančarje. Nato pa se je na pomočlu štev. 3 vkrcal za pomol Bratov Bandiera, kjer je pregledal delavnice in naprave za oskrbo motornih čolnov. Zatem se je general s spremstvom podal v Miljski zaliv ter se precej časa zadržal s pregledom področja, kjer ležita ostanka ladij »Duilio« in »Giulio Cesare«.

Vesti z Goriškega

Rokomavhom okrog »Soče«

Čitatelje prosimo, naj nam oprostijo, če rabimo nekoliko rovtarske izraze. Toda ljudje, ki tako zavestno lažejo kot novinarji okrog »Soče« ne zaslužijo drugega naziva. V uvodniku zadnje številke ne trdijo nič več in nič manj, kot da obstoji »Slov. demokratska zveza« in uredništvo »Demokracije« iz priseljenih beguncev. Pri tem vedo prav dobro, da sta guvernika na sestanku na Vrhu sv. Mihaela dr. Siligoj in dr. Kacin Goričana, ki živita že desetletja v Gorici, in da je urednik »Demokracije« Polde Kemperle star Goričan. S takimi lažnivimi tiči niso mogoči dostojni razgovori. To so rokomavhi. S političnim rokovnjaštvom najnižje sorte se hočejo obdržati na površju.

Bogatim dajo potrebnim pa ne!

Mnogi goriški Slovinci imajo v Brdih in na Vipavskem ter v drugih krajih pokrajine svoje kmetije, pogostoma majhne, ki so jih dali v zakup domačim poljedelcem. Dohodki teh kmetij so služili kot dopolnilo pri nezadostnih drugih dohodkih. V nekaterih slučajih gre tudi za upokojece, ki se ne morejo preživljati s prenizko pokojnino. Tistih par hektolitrov vina in malenkost kakega drugega pridelka, bodisi sočvija, bodisi drv, so bili prepotrebni za te ljudi, o katerih ni moči reči, da bi zakupnika izkoriščevali. Toda kruti in brezvestni komunistični režim, zahrbtni izkoriščevalci revežev in poštenjakov z lažnim izgovorom o vsemogočnosti in pravičnosti ljudske oblasti, nima obzira do teh nesrečnežev, pogostoma starih ženic, tudi če trpijo lakoto ali morajo prodajati tudi najbolj nujno perilo, da se prehranijo. Prepovedano je dati tem usmiljenja vrednim Slovincem in Slovenkam, kar jim po zakonu pritiče. Gre tudi za Slovence, ki so italijanski državljani, katerih pravice štiti mirovna pogodba. Pa vendar komunisti, kruti oblastneži nočejo spoštovati niti določil mirovne pogodbe. Toda bogatim so pa dali, tistim, ki trobijo v njih rog. Nič ne de, če služijo lepe denarce tudi v Gorici, glavno je, da se znajo smukati okoli »demokratske fronte« slovenskih komunistov. Tako je, »stovarišje, sopotniki in prisledniki. Izkoriščevalci ste, reveži pa trijo! Pa da ne govorimo o tistih, ki jih je komunistična oblast z grožnjami in s terorjem prisilila, da so se umaknili iz lastnih kmetij. Toda božji mlini domeljejo tudi komunističnim oblastnikom in njihovim podrepnikom.

Več sladkorja

Visoki komisar za prehrano je določil, da dobi vsak potrošnik na mesec 600 gramov sladkorja. To določilo velja tudi za mesec februar in so poviška deležne vse osebe.

Prosta cona

V zadnjih tednih se v Gorici veliko govori in razpravlja o vzpostavitvi proste cone (zona franca) za goriško mesto. S tem ukrepom naj bi se ublažilo težko gospodarsko stanje, ki ga prinesla Gorici nova državna meja. Trgovsko-obrtna in poljedelska zbor-

nica se je izrekla za ta predlog in je predložila vladi svoj načrt. Mnogi so pričakovali, da bo tozadevna odločitev padla že pri zadnjem bivanju goriškega prefekta v Rimu. To se pa ni zgodilo in se je vrnil prefekt praznih rok. Vlada je vprašanje še nadalje preučevala. V soboto 28. t. m. — tako se sedaj poroča — bo o zadevi razpravljala posebna medministrska komisija. Na to konferenco se je ponovno odpeljal v Rim g. prefekt. Tam se muči tudi mestni župan dr. Stecchina in odposlanstvo Trgovske zbornice.

Državna meja

Italijansko-jugoslovanska komisija za ureditev meje med Italijo in Jugoslavijo je imela v četrtek 26. t. m. zopet daljšo sejo v Fari ob Soči.

Legalna ura

V noči na 29. februar bo v Italiji in na Tržaškem ozemlju zopet stopila v veljavo zakonita (legalna) ura namesto sončne. Ob enih ponoči bo ura preložena za eno uro nazaj.

Predpisi za potovanje v Trst

Kakor nam poročajo z mestnega županstva bodo predpisi, ki jih je izdala ZVU glede vstopa in izhoda s Tržaškega ozemlja, stopili v veljavo šele 1. aprila.

Dvojni jubilej

Upravnica »Demokracije« in »Slov. Primorca« gđ. Marija Podgornik je 26. t. m. v vsej skromnosti praznovala svoj 70. rojstni dan in 50 letnico svojega upravnega službovanja pri slovenskih časopisih v Gorici. L. 1898. je vstopila k upravi »Primorskega lista« in od takrat je vsa dolga desetletja požrtvovalno sodelovala pri upravi raznih listov, ki so sledili: »Goriška straža«, »Novi list«, »Slov. Primorec«, »Demokracija«. Vmes je pomagala pri založbi »Sigma«, »Mohorjevi družbi«, »Slovenskem sirotišču« in bila organistka na Placuti. Povsod vedno delavna in gibčna. Naj Bog blagoslovi njeno delo tudi v bodoče in uresniči prošnje globokoverne in zavedne Slovence. Na mnoga leta!

Vrh sv. Mihaela

Z ozirom na članek v komunistični »Soči« glede sestanka Slovenske demokratske zveze pri nas, sporočite »Soči« še tole: Dva dopisa, ki ju je prinesla »Demokracija« od 20. t. m. nista povedala vsega. Zvedeli smo namreč to: ker komunistični pajdaši in podrepniki niso mogli dobiti podpisov, ki so jih »stovarišje« iz Gorice zahtevali, so jih sami nekaj načerkali na papir, da so volku s slamo želedec napolnili in »Sočo« za nos potegnili. Ker »Soče« pri nas nebeden ne čita, smo za ta primer šli po dva izvoda v Gorico in se z njima po gostinah in hišah smejali. »Demokracija« pa k nam prihaja redno, toda številko od 20. t. m. smo šli čakati v Gorico, da smo jo prej dobili in čitali. Če bo »Soča« še naprej lagala, bo lahko od nas imela donos za dva izvoda, sicer pa nič.

Odgovorni urednik: Janko Simič
Tiska tiskarna Budin v Gorici.

Vesti s Tržaškega

Tarifa za avtoizvoščke

Občinski svet je odobril novo tarifo za avtoizvoščke: podnevi 90 lir za km, ponoči pa 120 lir za km, najmanjša dnevna tarifa znaša 100 lir, nočna 130 lir.

Denarni promet s tujino

Nedavno so bili v Rimu razgovori, da se omogočijo nakažila s Svobodnega tržaškega ozemlja preko italijanskih klirinskih računov z Jugoslavijo, Poljsko in Nizozemsko. Razgovorom so prisostvovali tudi tržaški gospodarski predstavniki, ki so pojasnili možnosti, ki jih nudi tržaško pristanišče za trgovinsko izmenjavo z omenjenimi državami.

Sovjeti vračajo ameriško ladijo

Pretekli teden so v tržaškem pristanišču v prisotnosti ameriških političnih in pomorskih oblasti sovjeti vrnili petrolejsko ladjo »Elbrus«, katero so Združene države v drugi svetovni vojni posodile Sovjetski zvezi. Sovjetsko zastavo je snel sovjetski kapitan Pomerinc, medtem ko je ameriški takoj nato razvil novi ameriški poveljnik Hanks. Ameriški politični predstavnik Joyce se je zahvalil sovjetskemu kapitanu, da je ladjo obdržal v tako dobrem stanju. Prisotni so opazili, da že mnogo let ni bilo v tržaškem pristanišču tako umazane in zarjavele ladje.

Stavka prodajalcev kuriva

Mali trgovci s kurivom so pretekli teden v dneh največjega mraza zaprli svoje trgovine, ker je občinska uprava odklonila nakazilo premoga in oglja za razporedajo v njihovih obratih, ker ga je bila nabavila samo za prodajo v občinskih prodajalnicah. Vendar so po nekaj dneh mraza spet odprli svoje trgovine, ko je občinska uprava pomnožila svoje napore za preskrbo prebivalstva s kurivom preko svojih prodajalnic.

Novinarjem prepovedan obisk

Veliko ogorčenje je povzročil ukrep jugoslovanskih zasedbenih oblasti, ki so prepovedale tujim novinarjem obisk sodne obravnave

proti 5 redovnikom v Bujah.

Redovnike benediktinskega samostana v Dajli obtožujejo kopicenja in prikrižanja živil. Med novinarji, ki so jim odklonili prisostvovati razpravi, so dopisniki svetovnih časopisnih agencij in časopisov: »United Press«, »Associated Press«, »Agence France Press«, »Life«, »Times« in »Daily Telegraph«. »Primorski dnevnik« se po svoji znani navadi izmotava s polovičnimi resnicami ter trdi, da sme vsak novinar prisostvovati razpravi, ki ima osebno izkaznico z dvehma črtama. Ker imajo takšno legitimacijo samo Tržačani-domaćini, s tem sam »Primorski dnevnik« potrjuje, da tujji novinarji ne morejo prisostvovati sodni obravnavi, ki bo govorila prava slika vseh sodnih komedij v progresivnih ljudovladah. Poleg tega je zanimivo, da je »Primorski dnevnik« snedel tudi nedavno obljubo, da ima prost pristop na jugoslovansko ozemlje vsak imetnik osebne izkaznice tudi z eno črto. Torej, gospodiči pri »P. d.«, kako mislite, kaj je z legitimacijami z eno črto, ali je bil takratni proglas JVVU samo pesek v oči in propagandističen slager?

O obisku križarke »PROVIDENCE« v tržaškem pristanišču

V odgovor na vprašanja zastopnikov tiska glede nekega poročila agencije United Press iz Washingtona, ki pravi, da je jugoslovanska vlada protestirala pri vladi Združenih držav proti prihodu ameriške križarke »Providence« v Trst, je uradni zastopnik skupnega glavnega stana britansko-ameriških sil izjavil sledeče: »Čeprav tukajšnji glavni stan še ni dobil nikakega obvestila o takšnem protestu razen v kolikor je vsebovano v omenjenem časopisnem poročilu, je mnenje britanskega in severnoameriškega poveljnika, da ni bilo nikake kršitve italijanske mirovne pogodbe, kakor trdi omenjeni protest. Dodatek VII. člen 5. odstavek a) omenjene pogodbe se izrecno nanaša le na 5000 »nastanjenih čet« na Svobodnem ozemlju in torej ne vsebuje nikake določbe, ki bi prepovedovala pomorskim ednicam vladnostne obiske v tržaškem pristanišču. V nikakem smislu ni mogoče smatrati moštva ladij, ki so na začasnem obisku, za »nastanjenete« na Svobodnem ozemlju. Na-

Koroške vesti

Duhovi se ločijo

Protí koncu preteklega meseca je koroške Slovence iznenadila novica, da je izstopil iz POOF predsednik SPZ in eden bivših voditeljev koroških Slovincov dr. Joško Tischler. Posledica njegovega izstopa je bila tudi njegova izključitev iz OF same. Slovinci so se spraševali, kaj naj to pomeni, da je tudi njihov »voditelj« spoznal to, kar oni že dve leti vedo, namreč, da je OF vse drugo kot narodna organizacija koroških Slovincov. Z odstopom dr. Tischlerja iz POOF-a je OF na Koroškem izgubila še več kot polovico že itak na minimum skrčenega priveska. »OF-arska« pamet »španskih borcev« namreč že od vseh početkov ni bila kos koroški politiki, ker ni upoštevala dejstva, da so koroški Slovinci v prvi vrsti ogroženi od Nemcev in ne od »mednarodne« reakcije.

V politiki koroških Slovincov se je že več kot leto kazala silovita napetost. Položaj je postajal iz dneva v dan težji in je končno prišel v nerešljivo krizo.

Vso besedo v SPZ in ostalih organizacijah so imeli v rokah skrbno šolani komunistični agenti kot neki major Primožič, ki je bil med vojno najspretnejši rekvizitor slovenskega imetja na Koroškem, dalje moralo oznanjujoči sekretar POOF-a Karel Prušnik, gestapovski agent in Slovincem v Ljubljani iz Pruefstelle dobro znani dr. Martin Zwittér, ki je v nemški častniški uniformi učil Slovence hitlerjanskega pozdrava, da ob tem ne mislimo na razne Ragle, Kahlje, Piceje,

Hartmane, Ogrise, Spornovke, Mikule, Koširje, Srijence, Snable, Petke, Sienčnike, HJ-otovce Kupre in druge mladince in starince. Zaradi tega se ni čuditi, da je SPZ sodelovala skupno z avstrijsko KP v celovškem gledališču pri proslavi oktobrske revolucije. SPZ pri nemški prireditvi proslavlja narodu najodvratnejše ideje! Koroški Slovinci, ki so do takrat še omahovali med OF in slovenstvom, so takrat sprejeli gledali.

CELOVEC ali CELJE — slovenstvo ali komunizem

Ze dalj časa je opazati, da se naši OF-arji z velikovnemno boré za nadoblast nad Mohorjevo družbo. Na predsednika Mohorjeve družbe g. prelata Podgorca so prihajali z vsemogočimi pretvezami in ponudbami samo, da bi dosegli svoj namen in vzeli samostojnost trenutno edini res slovenski kulturni organizaciji na Koroškem. K sreči je g. prelato spoznal njihovo namero in jim enkrat za vselej odločno in jasno povedal, da je bila Mohorjeva družba ustanovljena za širjenje slovenske kulture in katoliškega verskega prepričanja, ne pa komunistične doktrine. Razumljivo, da je OF na tak odgovor primerno odgovorila, seveda po svojem starodavnem in preizkušnem načrtu. Ni se branila, kot bi se ji to spodobilo, temveč je gospoda prelata ožigosala z nemčurjem in narodnim izdajalcem ter reakcionarjem. Mislila je, da mu bo s tem škodovala, pa je le nasprotno dosegla. Na vsa obrekovanja od strani OF je odgovoril z dolgim pismom, ki pa pri